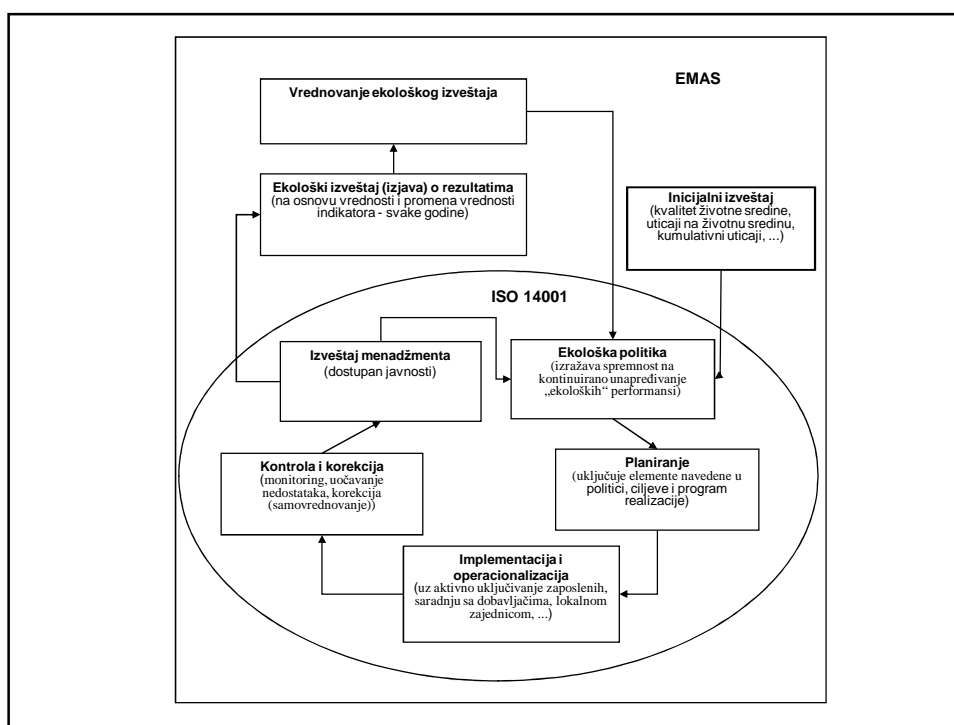

INDIKATORI EKOLOŠKOG MENADŽMENTA

Mreža ekološkog menadžmenta na nivou lokalne zajednice i prezentovanje ekoloških izveštaja omogućava bolju raspoloživost podacima i pravovremeno informisanje donosilaca odluka. Raspoloživost adekvatnim podacima i uvid u realizaciju postavljenih ciljeva omogućava:

- Sagledavanje pojedinačnih uticaja poslovnih subjekata i njihovu uzajamnu povezanost
- Uspostavljanje partnerskih odnosa u postavljanju i realizaciji ciljeva (u smeru minimiziranja negativnih uticaja na okruženje)
- Usmeravanje razvoja lokalne zajednice u pravcu smanjivanja kumulativnih uticaja
- Pravovremeno informisanje stanovništva.

Jedan od prvih pokušaja standardizovanja sadržaja ekološkog izveštaja datira iz 1993. godine. Sadrži sledeće tačke:

- Podaci o preduzeću
- Ekološka politika
- Sistem ekološkog menadžmenta
- Uticaji na medijume životne sredine (vazduh, vodu, zemljište)
- Smanjenje eksploatacije resursa
- Ekološki rizik
- Usklađenost sa zahtevima zakonodavstva
- Uticaji za vreme životnog ciklusa proizvoda.

Razvijanjem koncepta „čistije proizvodnje“, UNEP kao preporuku za standardizaciju sadržaja ekoloških izveštaja navodi 50 tačaka grupisanih u 5 oblasti:

- Menadžment (podaci o preduzeću, ekološka politika, sistem ekološkog menadžmenta, ciljevi, istraživanje i razvoj, ...)
- Analiza ulaz/izlaz (materijali, energija, resursi, ekološki rizik, otpad, ambalaža, transport, životni vek proizvoda, aerozagađenje, otpadne vode, zagrevanje, ...)
- Finansije (finansijski pokazatelji, ekološko računovodstvo, ostvarene uštede, investicije, ...)
- Zahtevi zainteresovanih (zaposleni, investitori, poslovni partneri, lokalna zajednica, nauka i obrazovanje, mediji, ...)
- Globalni aspekti (odgovor na globalno postavljene ciljeve, međunarodna saradnja, uvažavanje potreba ravnomernog globalnog razvoja, poštovanje standarda, ...).

Indikatori ekoloških performansi preduzeća se mogu definisati kao skup podataka (datih u apsolutnom ili relativnom iznosu) koji daje relevantnu i korisnu informaciju o ekološkim performansama preduzeća i mogućnostima za njihovo unapređivanje.

U skladu sa postupcima implementacije standarda ekološkog menadžmenta indikatori ekoloških performansi preduzeća imaju višestruki značaj:

- usmeravaju ekološke politike ka bliže definisanim ciljevima
- precizno izražene ciljeve i termine realizacije u fazi planiranja
- efikasnija podjelu odgovornosti u fazi implementacije
- podizanje nivoa interne i eksterne komunikacije
- povećanje mogućnosti za sačinjavanje merodavnog ekološkog izveštaja.

Osnovne grupe indikatora koje bi trebalo da verifikuju rezultate ekološkog menadžmenta su:

- Indikatori operativnih performansi preduzeća (OPIs)
- Indikatori performansi menadžmenta (MPIs)
- Indikatori "ekoloških" uslova (ECIs)

Indikatori operativnih performansi direktno ukazuju na uticaje preduzeća na životnu sredinu i na rezultate koji se postižu primenom sistema ekološkog menadžmenta. U ovu grupu indikatora spadaju indikatori koji ukazuju na potrošnju sirovina, potrošnju energije, korišćenje obnovljivih energetskih izvora, transport, emisiju štetnih i opasnih materija, otpad, itd.

Indikatori koji ukazuju na uspešnost menadžmenta se odnose na implementaciju programa, efikasnost podele nadležnosti, učestalost kontrolisanja, uključivanje zaposlenih, zaštitu na radu, internu i eksternu komunikaciju, investicije, finansijske rezultate, itd.

Indikatori "ekoloških" uslova se odnose na kvalitet životne sredine na lokalnom ili regionalnom nivou i na globalne aspekte koji su obuhvaćeni konceptom održivog razvoja kao što su npr. raspoloživost resursima ili obaveza smanjenja emisije gasova "staklene bašte" preuzeta potpisivanjem međunarodnih protokola.

Indikatori koji ukazuju na kvalitet životne sredine se odnose na pojedine medijume životne sredine kao što su vazduh, voda, zemljište, biodiverzitet. U grupu indikatora "ekoloških uslova" takođe spadaju i indikatori koji ukazuju na postojanje objekata posebne namene (npr. sportski objekti) i kulturno blago.

Osnovni principi na kojima se bazira sistem ekoloških indikatora su:

- kompatibilnost (indikator moraju biti uporedivi i ukazivati na promene ekoloških performansi)
- izbalansiranost (ravnomernu zastupljenost indikatora koji ukazuju na probleme i indikatora koji ukazuju na pozitivne rezultate)
- kontinuitet (indikator moraju biti zasnovani na kriterijumima koji obezbeđuju mogućnost praćenja promena određenih vrednosti u vremenu)
- jednoznačnost (indikator moraju biti jasno definisani, razumljivi i pogodni za internu i eksternu komunikaciju).